

Kansalliskielilautakunnan vuosiraportti 2023

Kansalliskielilautakunta 30.01.2024 § 5

Valmistelija Berg Päivi

Lisätietoja: puhelinnumero: 040 128 6234, etunimi.sukunimi@ovph.fi

Hallintosäännön mukaan kansalliskielilautakunnan tulee raportoida vuosittain kielellisten oikeuksien ja palveluiden toteutumisesta aluehallitukselle. Aluehallitus puolestaan antaa aluevaltuustolle tiedoksi raportin ja lausunnon toimenpiteistä, joihin lautakunnan kertomus antaa aihetta.

Vuosiraportti laaditaan toimintavuodelta 2023 ensimmäistä kertaa.

Luonnos raportista oheismateriaalina.

Johdon hallintopäällikkö Berg Päivi

ehdottaa, että kansalliskielilautakunta hyväksyy ehdotetun luonnoksen lähetettäväksi hallitukselle vuosiraporttina toimintavuodelta 2023.

Päätös:

Vuosiraportti 2023 hyväksyttiin lähetettäväksi aluehallitukselle.

Jakelu

Aluehallitus 19.02.2024 § 44

388/00.01.03.01/2024

Valmistelija Berg Päivi

Lisätietoja: puhelinnumero: 040 128 6234, etunimi.sukunimi@ovph.fi

Kansalliskielilautakunnan tehtävä on hallintosäännön § 19 mukaisesti

1. selvittää, arvioida ja lausua siitä, miten aluevaltuuston päätökset vaikuttavat kielellisten oikeuksien käytännön toteutumiseen;
2. selvittää, arvioida ja määritellä hyvinvointialueen vähemmistökielellä tarjottavien palvelujen tarvetta sekä seurata näiden palvelujen saatavuutta ja laatua;
3. selvitysten, arvioinnin ja seurannan perusteella tehdä aluehallitukselle ehdotuksia toimenpiteiksi kielivähemmistön palvelujen ja palveluketjujen kehittämiseksi sekä henkilöstön kielitaitovaatimuksiksi ja kielitaidon kehittämiseksi; sekä
4. seurata ja raportoida kielellisten oikeuksien toteutumista hallintosäännön 11. §:n mukaisesti.

Lautakunnan tulee vuosittain raportoida seurannan tuloksista aluehallitukselle. Aluehallitus antaa puolestaan aluevaltuustolle raportin ja lausunnon toimenpiteistä, joihin lautakunnan kertomus antaa aihetta.

Kansalliskielilautakunnan 30.1.2023 § 5 osaltaan hyväksymä vuosiraportti toimintavuodesta 2023 sisältää raportin ja arvion kielellisten oikeuksien ja palveluiden toteutumisesta. Raportti on kokonaisuudessaan liitteenä.

Pääsääntöisesti palvelut ovat toiminteet molemmilla kansalliskielillä hyvin ja hyvinvointialue on poikkeuksellisen vahvasti kaksi- ja monikielinen. Toimiva kaksikielisyys ei kuitenkaan

tarkoita sitä, etteikö ongelmatilanteita olisi syntynyt tai ettei niitä syntyisi tulevaisuudessakin. Osana laadunhallintaa toimintaa ja palveluita pyritään jatkuvasti kehittämään. Saatujen palautteiden perusteella valmistelussa on jo kehittämistoimenpiteitä, joilla muun muassa kielellisten vaikutusten huomiointia ja systemaattista seuranta parannetaan.

Kansalliskielilautakunta tunnisti kielellisen yhdenvertaisuuden toteuttamisessa seuraavat kehittämissuhteet:

- Varmistetaan, ettei kielellinen osaaminen vaikuta palveluihin jonotilanteessa
- Oikeus omakieliseen palveluun ja sen turvaaminen kaikissa asiakastapaamisissa ja palveluissa, myös hoivapalveluissa ja erityisesti ikäihmisten palveluissa
- Panostettava asiakirjojen selkokielisyyteen molemmilla kielillä
- Huolehdittava tulkkauksen helposta saatavuudesta ja saavutettavuudesta
- Kielelliset vaikutukset asiakkaan saamaan palveluun on huomioitava uusien prosessien suunnittelussa ja arvioinneissa
- Kielellinen arvio huomioidaan entistä tarkemmin osana ennakkovaikutusten arviointia ennen päätöksentekoa ja tehtyjen päätösten vaikutuksia arvioidaan myös kielellisestä näkökulmasta
- Koulutuksissa, seminaareissa ja kokouksissa on varmistettava, että osallistujat ymmärtävät asiasisällön ja voivat osallistua asioiden käsittelyyn
- Henkilöstön kielitaitoon on kiinnitettävä huomioita, kielitaito-osaamista on tuettava ja kielenkäytöstä palkittava
- Kielitaitovaatimuksissa ja palveluiden verkostossa on huomioitava asiakkaiden/väestön erityispiirteet
- Palautekanavien ja kielellisiin seikkoihin liittyvän mittariston kehittäminen osana laadunhallintaa ja palveluiden järjestämistä
- Erityistä huomiota nostettiin yksikielisen Laihian kunnan palveluiden liittyen.

Lautakunta tarkasteli tehtävänsä mukaisesti myös valtuuston päätöksiä kielellisestä näkökulmasta. Lautakunta ei nähnyt, että valtuuston 2023 tekemissä päätöksissä olisi syntynyt epäkohtia kielellisten oikeuksien käytännön toteutumisessa.

Hallintojohtaja Jakobsson-Pada Linda

ehdottaa, että aluehallitus

1. hyväksyy omalta osaltaan Kansalliskielilautakunnan vuosiraportin 2023 ja sen sisältämän arvion kielellisen yhdenvertaisuuden toteutumisesta sekä kehittämissuhteista
2. lähettää vuosiraportin hallintosäännön mukaisesti aluevaltuustolle tiedoksi
3. toteaa lausuntonaan aluevaltuustolle, että aluehallitus seuraa kielellisiä oikeuksia palveluissa 2024 ja tähän liittyen on laadittu seuranta ja arviointisuunnitelma

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.